

Briefrapport

Aan: Argentum Vastgoed

Dhr. [REDACTED]

betreft Aanvulling Passende beoordeling Duinhil inpassingslocaties zand en zienswijze
locatie Duinhil te Kijkduin
kenmerk 251117
datum 30 juli 2026

Geachte heer [REDACTED]

Hiermee sturen we u de aanvulling op de Passende beoordeling van de ontwikkeling Duinhil te Kijkduin, met betrekking tot de inpassingslocaties van het vrijkomende zand en de vragen en opmerkingen aan de hand van de zienswijze door Stichting Duinbehoud.

1. Aanleiding en doel

Aanleiding voor de aanvulling op de Passende beoordeling¹ is tweeledig:

- Door nieuwe informatie volgend uit dronemetingen zijn er actualisaties ten aanzien van de inpassingslocaties voor het vrijkomende zand;
- Stichting Duinbehoud heeft op 1 juni 2026 een zienswijze ingediend op de ontwerpbeschikking² voor de Natura 2000-activiteit voor project Duinhil³.

Het doel van voorliggende notitie is zodoende ook tweeledig:

- In de eerste plaats wordt de nieuwe informatie toegelicht en een geactualiseerd plan voor het inpassen van het vrijkomende zand voorgelegd;
- In de tweede plaats worden enkele vragen en opmerkingen van Stichting Duinbehoud geadresseerd en toegelicht.

2. Inpassingslocaties zand

In de Passende beoordeling en de bijbehorende ontwerpbeschikking is onderbouwd dat als gevolg van het ontgraven van de parkeergarage circa 6.900 m³ gebiedseigen zand op locatie Noord (in voorgaande rapporten aangeduid als 'locatie 2', zie figuur 1) wordt gestort, en aanvullend maximaal 7.000 m³ op locatie Duinvoet (in voorgaande rapporten aangeduid als 'locatie 1', zie figuur 1).

In de werkelijkheid moet er in totaal 15.678 m³ worden ingepast⁴.

KANTOOR ALMERE
T 036 8200397

KANTOOR BREDA
T 076 3030517

KANTOOR GOES
T 0113 362280

KANTOOR GRONINGEN
T 0596 633355

KANTOOR HOOGEVEEN
T 0528 373982

KANTOOR LOCHEM
T 0547 - 261888

info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

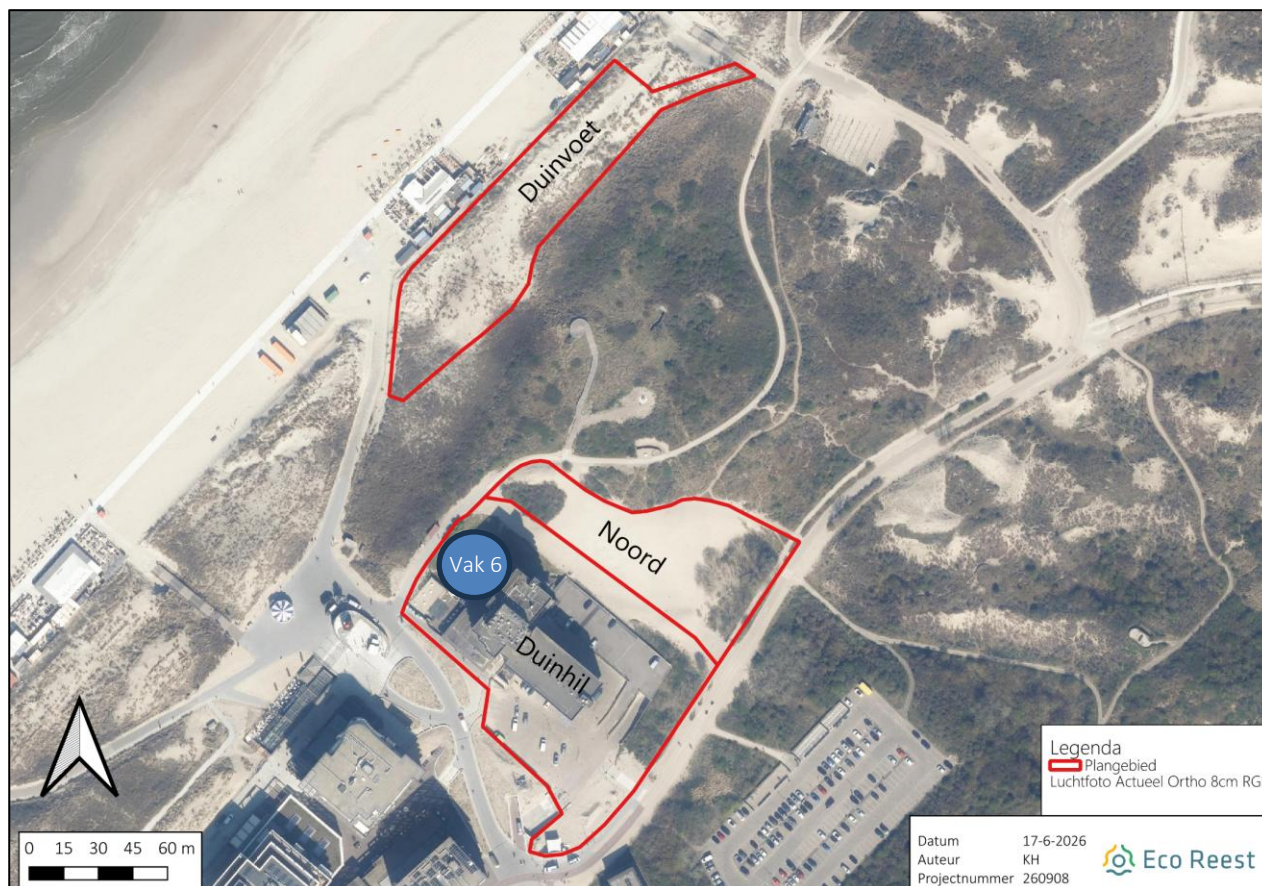
Op onze werkzaamheden is de DNR 2011 van toepassing, die op aanvraag wordt toegezonden.

¹ Eco Reest (2025). Passende beoordeling Natura 2000 Duinhil te Kijkduin. Kenmerk 250498 v3.0, 3 december 2025.

² Omgevingsdienst Haaglanden (2026). Ontwerpbeschikking Omgevingswet – Natura 2000-activiteit. Zaaknummer 01147543, kenmerk ODH1657197.

³ Stichting Duinbehoud (2026). Zienswijze Duinhil, zaaknr. 01147543. 1 juni 2026.

⁴ Royal Haskoning DHV (2025). Inpassingslocaties zand Duinhil. Projectnummer BJ4582-101-102, 13 maart 2025.

Figuur 1. Plattegrond van het projectgebied met de twee inpassingslocaties en de vak 6 tuin voor het zand.

2.1 Vergunde en voorgenomen inpassingslocaties

In de beschikking van 2018/2019 voor de beoogde projectlocatie⁵ is het verwerken van 6.900 m³ zand op locatie Noord vergund. Deze ruimte is nog niet gebruikt en kan zodoende ingezet worden voor het huidige inpassingsplan.

De gemeente Den Haag heeft in het inpassingsplan van 2018⁶ de verwerking van 3.580 m³ gebiedseigen zand op locatie Noord vergund⁷ gekregen. Uit recente dronemetingen (figuur 2) blijkt dat 2700 m³ zand daadwerkelijk gestort is. Zodoende is nog 880 m³ ruimte die door project Duinhil kan worden ingevuld. In de berekeningen is ervan uitgegaan dat de ruimte van 880 m³ uit de gemeentelijke vergunning beschikbaar komt (extern salderen). Hiervoor zal de gemeente voor dit deel de vergunning laten vervallen.

Voor de afwerking van de parkeergarage van Duinhil moet ongeveer 750 m³ zand gebruikt worden voor de afdekking en inrichting van het dek.

Ook wordt er ten westen van de nieuwbouw (zie figuur 1) ongeveer 1.800 m³ zand in vak 6 tuin verwerkt.

In totaal betekent dit dat er nog 5.357 (afgerond 5.400) m³ zand ingepast moet worden op locatie Duinvoet (tabel 1).

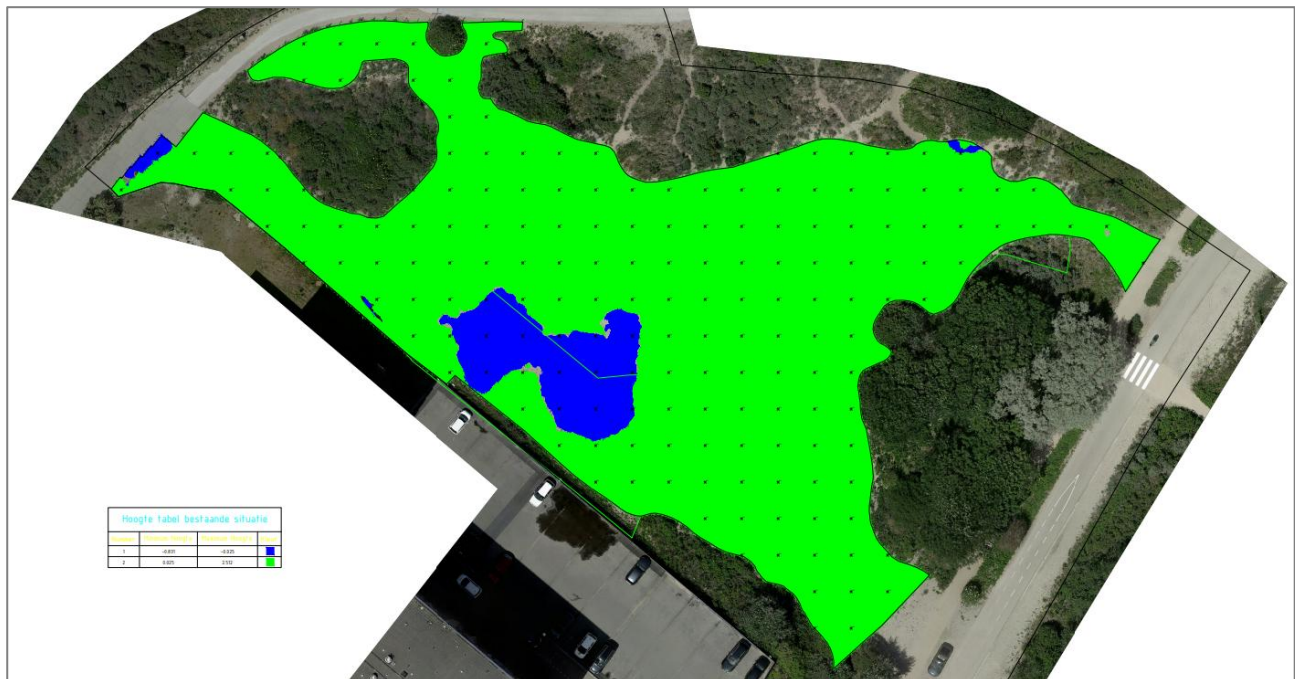
⁵ Omgevingsdienst Haaglanden (2019). Beschikking Wet natuurbescherming – Natura 2000-gebieden. Kenmerk ODH2018-00146335, 18 maart 2019.

⁶ Royal Haskoning DHV (2025). Inpassingslocaties zand Duinhil. Projectnummer BJ4582-101-102, 13 maart 2025.

⁷ Zaaknummer 00508739; Kenmerk ODH-2018-00078842, 2 november 2018

Tabel 1. Overzicht van de hoeveelheid vrijkomend zand en de verschillende inpassingslocaties.

Totaal vrijkomend zand		15.687 m³
Inpassingsplan 2018 (Duinhil)	Locatie Noord	6.900 m ³
Inpassingsplan 2018 (ruimte gemeente)	Locatie Noord	880 m ³
Dek parkeergarage	Parkeergarage	750 m ³
Vak 6 tuin	Vak 6 tuin	1.800 m ³
Resterend te verwerken	Locatie Duinvoet	5.357 m³ -> 5.400 m³

Figuur 2. Resultaten van de dronemetingen, waaruit blijkt dat sinds 2022 2.700 m³ zand is toegevoegd door de gemeente Den Haag.
Bron: Skywise, 15-06-2026

2.2 Resterend te verwerken zand

Voor het resterend zand dat ingepast moet worden is een onderzoek naar potentiële locaties uitgevoerd⁸, waarbij rekening is gehouden met de inpassing van 4.500 m³ zand. Het grotere in te passen volume kwam uit de veronderstelling dat de gemeente Den Haag 1.825 m³ zou hebben ingepast er dus 1.755 m³ ruimte over zou zijn, zie tabel 2-1 Grondbalans in Royal Haskoning DHV (2025). Nu blijkt uit de drone metingen dat er nog 880 m³ ruimte is op deze locatie.

Uit bovengenoemd onderzoek is locatie Duinvoet naar voren gekomen als geschikte locatie, waar voldoende ruimte was voor de toentertijd beoogde 4.500 m³. In de Passende beoordeling zijn de effecten op de aanwezige natuur beoordeeld en onderbouwd dat het losse zand een positief effect heeft op de dynamiek van het systeem. Daar is rekening gehouden met een inpassing van maximaal 7.000 m³. De voorgenomen 5.400 m³ valt zodoende ruim binnen de voorheen beoordeelde 7.000 m³. In de Passende beoordeling is aangegeven dat het om een verhoging van gemiddeld ong. 0,5 meter gaat (p. 94). In aanvulling hierop hierbij de verduidelijking dat deze beoordeling uit gaat van de bandbreedte van 0,5 tot 2,5 meter voor de verhoging, zoals beschreven in het inpassingsonderzoek door Royal Haskoning DHV (2025).

2.3 Actualisatie van Passende beoordeling en ontwerpbeschikking

In de Passende beoordeling (Eco Reest, 2025) en de ontwerpbeschikking (Omgevingsdienst Haaglanden, 2026) is uitgegaan van het inpassen van 6.900 m³ zand op locatie Noord (Duinhil) en 7.000 m³ zand op Duinhil en Duinvoet (zie tabel 1).

⁸ Royal Haskoning DHV (2025). Inpassingslocaties zand Duinhil. Projectnummer BJ4582-101-102, 13 maart 2025.

3. Zienswijze Stichting Duinbehoud

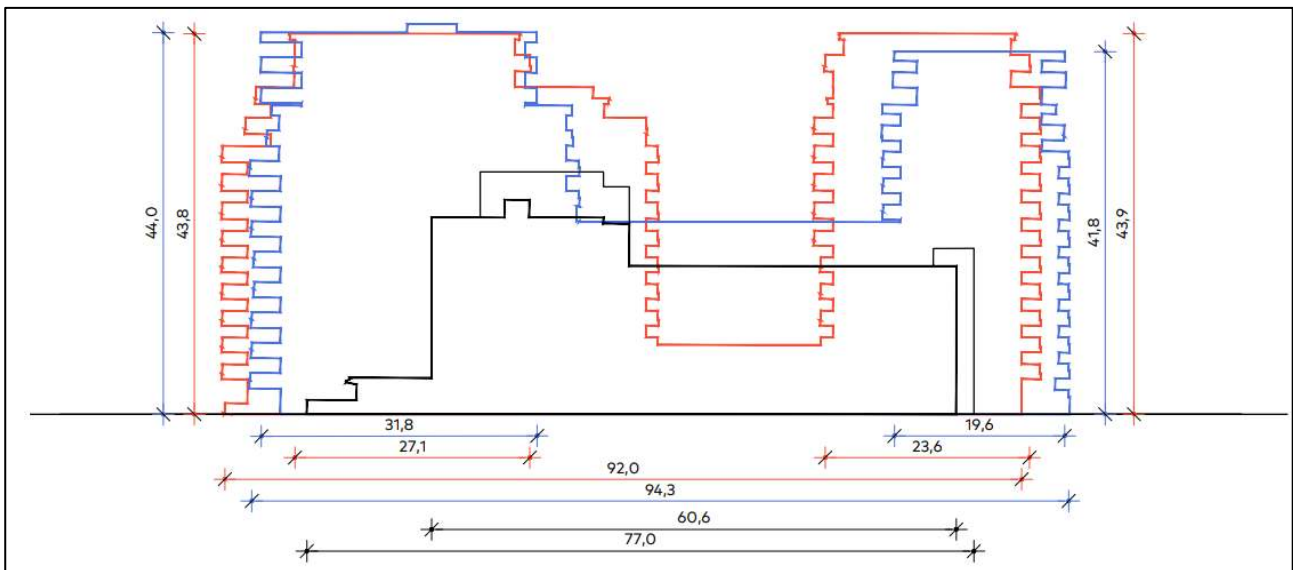
Stichting Duinbehoud heeft op 1 juni 2026 een zienswijze ingediend met vragen en opmerkingen aan de hand van de ontwerpbesikking en de daaraan voorafgaande Passende beoordeling. Op een deel van de punten is door Hemwood⁹ een reactie gegeven. Onderstaand dient als aanvulling op deze reactie.

1. Schade als gevolg van slagschaduw

Stichting Duinbehoud beweert dat de nieuwbouw, door de bouwhoogte van 45 tot 55 meter, “zorgt voor een enorme slagschaduw over het Natura 2000-gebied met grote negatieve gevolgen voor de flora en fauna in het Natura 2000-gebied”. Slagschaduw kan in potentie een negatief effect hebben op flora en fauna, veel soorten zijn immers gebonden aan een bepaalde intensiteit van zonlicht om te groeien en warm te blijven of te worden.

De beoogde nieuwbouw heeft echter vergelijkbare afmetingen en vorm als de reeds vergunde referentiesituatie. In figuur 3 zijn de gevelaanzichten vanaf de duinzijde weergegeven, waarbij in blauw het reeds vergunde ontwerp en in rood het nieuwe ontwerp staan afgebeeld. De huidige bebouwing is in zwart aangegeven. De slagschaduw van de nieuwbouw zal vergelijkbare oppervlaktes bedekken als de slagschaduw van het reeds vergunde alternatief.

Om een vergelijking te kunnen maken zijn de lengtes van de slagschaduwen van de drie verschillende gebouwvarianten (huidig, vergund, beoogd) berekend voor de equinoxen en zonnewendes. Hiervan zijn alleen de middaguren relevant, aangezien de oriëntatie van de zon in de ochtenduren niet zorgt voor schaduw op het Natura 2000-gebied. Tabel 2 geeft deze lengtes weer. Deze tabel maakt duidelijk dat de verschillen tussen het reeds vergunde en het beoogde gebouw verwaarloosbaar zijn.

Figuur 3. Gevelaanzicht duinzijde en afmetingen van de huidige bebouwing (zwart), het vergunde ontwerp (blauw) en het beoogde nieuwbouw ontwerp (rood).

Bron: van Egmond, architecten (03-07-2026).

⁹ Hemwood (2026). Duinhil / Deltaplein 200 Den Haag / reactie n.a.v. ingediende zienswijze. CP/20234218, 6 juli 2026.

Tabel 2. Oppervlaktes van de slagschaduw van de verschillende gebouwen (huidig, vergund en beoogd) op de standaard Nederlandse toetsingsdata.

Datum	Tijd	Zonshoogte	Richting schaduw	Lengte schaduw bestaand (m)	Lengte schaduw vergund (m)	Lengte schaduw beoogd (m)
21 mrt	15:00	31,6°	39° (NO)	59,1	71,5	71,3
21 mrt	17:00	16,9°	68° (ONO)	119,7	144,7	144,4
21 jun	15:00	58,0°	34° (NO)	22,8	27,5	27,5
21 jun	17:00	43,3°	71° (ONO)	38,6	46,7	46,6
21 sep	15:00	35,6°	26° (NNO)	50,9	61,5	61,4
21 sep	17:00	23,3°	58° (ONO)	84,6	102,3	102,1
21 dec	15:00	8,7°	32° (NO)	237,6	287,2	286,6
21 dec	17:00	-	Zon al onder	-	-	-
Gemiddeld				87,6	105,9	105,7

2. Schade als gevolg van het bouwterrein

Stichting Duinbehoud geeft aan dat door de inrichting van het bouwterrein “een belangrijk deel van het Natura 2000-gebied voor diverse jaren ongeschikt is als leefgebied voor flora en fauna”. In de Passende beoordeling die ten grondslag ligt aan de ontwerpbesluiting zijn de effecten van het bouwterrein op dit gebied in beeld gebracht (zie o.a. paragraaf 11.3, vanaf pagina 94). De locatie voor het bouwterrein betreft geenszins een belangrijk deel van het Natura 2000-gebied, maar een marginaal oppervlak van matige kwaliteit dat al veelvuldig verstoord wordt. De recreatiedruk is hoog en de potentie voor natuurontwikkeling is laag. Er is als gevolg van het bouwterrein geen sprake van aanzienlijke schade op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebieden.

4. Schade als gevolg van de ontsluitingsweg

In de zienswijze geeft Stichting Duinbehoud aan dat een compensatieplan ontbreekt voor het permanente verlies van oppervlakte binnen Natura 2000 als gevolg van de ontsluitingsweg/logistieke-U. Dit betreft het verlies van enkele tientallen tot maximaal 100 m² habitattypen, welke deel uitmaken van sterk versnipperd en ingebouwd gebied dat geen mogelijkheid heeft tot natuurontwikkeling (zie ook hoofdstuk 11.4, pg. 95/96 van de Passende beoordeling). Mede door de ongunstige locatie en de marginale kwaliteit heeft dit verlies geen significant effect op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen habitattypen.

In vak 6 tuin, waar een deel van het vrijkomende zand wordt ingepast (zie ook hoofdstuk 2 van deze notitie), wordt de vegetatie en structuur aangelegd behorende tot het natuurlijke duinsysteem. Dit staat in verbinding met grotere arealen van de habitattypen (H2130A Grijze duinen en H2160 Duindoornstruwelen) en voegt daarmee toe aan het oppervlak van de habitattypen.

5. Schade als gevolg van stikstofdepositie realisatiefase

Stichting Duinbehoud is het niet eens met de conclusie dat de tijdelijke toename in stikstofdepositie gedurende de realisatiefase geen negatief effect heeft, en stelt dat de beoordeling niet onderbouwd wordt met meetgegevens of wetenschappelijk onderzoek. Opgemerkt wordt dat Stichting Duinbehoud een toename van maximaal 10,60 mol N/ha/jr noemt, wat onjuist is. Ten opzichte van de huidige situatie is sprake van een toename van 2,62 mol N/ha/jr en minder, wat bovendien op slechts enkele honderden vierkante meters van Natura 2000-gebieden plaatsvindt. De tijdelijke toename in stikstofdepositie betreft voor het leeuwendeel minder dan 0,1 mol N/ha/jr, zie tabel 3.5 en 3.6 in de Passende beoordeling voor een overzicht.

Zoals beoordeeld in de Passende beoordeling wordt de tijdelijke toename binnen enkele jaren na afronding van de bouw gecompenseerd door de permanente afname in stikstofdepositie, zie ook paragraaf 5.4 en 6.4 van de Passende beoordeling (Eco Reest, 2025). Veranderingen in de natuur als gevolg van stikstof vinden langzaam plaats en kosten jaren zo niet decennia om tot stand te komen (o.a. Bobbink et al., 2015, zie ook hoofdstuk 4 van de Passende beoordeling). Het Natura 2000-gebied zal daardoor meer positieve effecten ondervinden van de permanente, langdurige afname in stikstofdepositie als gevolg van het project, dan de tijdelijk toename aan negatieve effecten kan veroorzaken. De tijdsschaal is te kort, de oppervlakte te gering, om eventuele doorwerking tot negatieve effecten

waarneembaar te laten zijn. En bovendien is binnen enkele jaren de situatie zodanig dat de tijdelijke toename volledig gecompenseerd is.

6. Schade als gevolg van stikstofdepositie gebruiksfase

In de zienswijze geeft Stichting Duinbehoud aan dat de ammoniakuitstoot ten opzichte van de bestaande situatie toeneemt en dat de effecten daarvan op het Natura 2000-gebied onduidelijk zijn en niet worden beschreven. Hoewel het correct is dat de ammoniak**uitstoot** toeneemt ten opzichte van de huidige situatie, maakt AERIUS Calculator geen onderscheid tussen depositie van NH_3 en NO_x . Ook alle beoordelingskaders, zoals de KDW van habitattypen, nemen NH_3 en NO_x samen. Bovendien heeft ammoniak een veel kleiner aandeel dan NO_x (factor 10). Het losse effect van ammoniak is zodoende niet te beoordelen en zal naar verwachting – aangezien de totale depositie én uitstoot ruim afnemen – geen negatieve gevolgen hebben.

7. Schade als gevolg van het opbrengen van zand

Stichting Duinbehoud geeft aan dat bestaande natuur verloren gaat als gevolg van het opbrengen van zand en dat herstel vele jaren vergt. In de Passende beoordeling is onderbouwd dat het inpassen van het gebiedseigen zand op locatie Duinvoet (locatie 1) een positief effect heeft op de dynamieken die bij het duinsysteem horen.

In vertrouwen u hiermee voldoende van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

Eco Reest BV

Verificatie:

